

PŘEŽITÍ

#04/14

rozhovory, eseje a výzvy

Rejstřík:

- 3 Role diverzity v přírodním světě: Rozhovor s Derrickem Jensenem
- 10 Proč odpor?
- 13 Co je to civilizace?
- 14 O zemědělství
- 16 Trauma z domestikace
- 19 Náš egalitariánský eden
- 21 Chtěl/a být volný/á
- 23 Žít či nežít: Nebezpečí tragické mentality
- 26 Anarchie je v našich kostech
- 29 Proč jsou stromy ještě úžasnější, než si myslíme
- 30 Rekordní říše
- 32 Povaha levice
- 34 Hlubinné myšlení

Role diverzity v přírodním světě: Rozhovor s Derrickem Jensenem

Jaký význam má diverzita pro ekosystémy? Proč je diverzita důležitá? To je jako se ptát, proč všichni nemohou být onkologové. Jaký druh fungující společnosti by to byl? Příroda vytváří diverzitu, protože je na hraní tolika rolí v ekosystému, že je jeden druh nemůže zastávat. V přírodním světě potřebuješ rostliny k přeměně slunečního záření do látek; opylovače k opylování rostlin; zvířata pojidající rostliny a hnojící půdu; predátory k udržování malých populací zvířat v šachu; a ještě další druhy k odklízení výtrusů a mrtvých těl. Ve skutečnosti potřebujeme tolik mnoho druhů a komplexní vzájemné vztahy, než jsme dokonce schopni rozpoznat. Je to jako citát Davida Ehrenfelda: „Nejen, že je svět komplexnější, než si myslíme, že je, svět je komplexnější, než jsme schopni vědět, že je.“

Například sedávám v sekvojovém lese, který zahrnuje také vrby a cedry a jedle. Když odlesňují části jedlí douglasek na pacifickém severozápadě, snaží se je přesazovat, nicméně jedlým to nedělá dobře. Nakonec zjistí, že jsou zde spojeny houby s jedlemi a hraboši spojení s plísní, a tento třícestný vztah je důležitý pro

zdraví jedlí. Houba žije z jedle, hraboši jí houby a vyprazdňují se výtrusy, výtrusy jsou bohaté na živiny: „Ach, koho to zajímá, pokud ztratíme určitý druh houby či hlodavce?“ Neuvědomujeme si, že ztráta hub a hrabošů může také znamenat ztrátu jedlí – což v naší utilitární motivované kultuře znamená ztrátu všeho od stavebních materiálů až po toaletní papír – navíc takové nekomerční zboží jako krása, kyslík a stín.

Samozřejmě, že toto má také morální rozměr. Věřím, že ostatní druhy mají právo existovat, bez ohledu na jejich potenciální užitečnost pro nás. Je velmi arogantní si myslet, že co nalezneme užitečného je atributem práva na existenci druhu – nemluvě o tom, že naše definice užitku se mění v průběhu času. Například před pár sty lety zde byly tisíce odrůd jablek. A nyní chováme pár odrůd jabloní, které mají optimální chuť a nutriční hodnotu, a ztratili jsme všechny ostatní. Některé genetické diverzity, které jsme vyšlechtili z jablek, možná chrání před některými druhy škůdců. Chováním této charakteristiky, tato charakteristika zmizí – navěky.

Toto je slabina veškerého monokulturního zemědělství. Když zoráš pole, musíš zničit všechny bakterie, plísňe a další život v půdě, zničit stanoviště pro všechny tvory, kteří žili v bohaté rozmanitosti rostlin, které kdysi obývaly zemi. Tak, kde může žít hmyz a nemoci predátorů? Pak výsevem jediné plodiny, můžeš vytvořit perfektní prostředí pro škůdce této plodiny – a nikoho jiného. Škůdce kosí rostliny jako oheň. Toto je to, co se stalo s bavlnou a květopasem bavlníkovým na jihu; je to tím, co dělá zemědělství, tak dnes závisí na umělých pesticidech.

Ano, četla jsem *American Terroir* od Rowana Jacobsena, což je o tom, jak „geografie ovlivňuje jídlo – nebo „chuť místa““. Je tam kapitola o kávě – která se téměř snížila na několik málo výnosných odrůd – dokud někdo nevytvořil mezinárodní aukci gurmánské kávy, která zachránila bezpočet odrůd, jak Jacobsen říká: „kompost odpad historie.“ Ještě mají tyto odrůdy, mimo jemné chuti a aroma, což dnes určuje prémiová ocenění, jiné vlastnosti, stejně tak jako odolnost kávy vůči rzi, kterou jsme téměř ztratili, kvůli našemu krátkozrakému zaměření se na náklady a výnosy. Přesně tak. Je to důvod, proč považuji být v mnoha ohledech dost konzervativní. Jsem konzervativní v tom, že nechci omezovat možnosti. Nechci přijít o možnosti, které možná budu potřebovat v budoucnosti. Raději bych neriskoval, pokud jde o možnosti způsobení škod. Jak jednou otrávíš nosiče vody, je po něm. Jakmile jednou vypustíš radioaktivní odpadní vody z Fukušimi, nemůžeš zbavit oceán radiace. Jsem zásadně proti zabíjení planety, na níž žiji.

Příroda má tendenci zvyšovat diverzitu ekosystémů v průběhu času. Jsme učeni, že

evoluce postupuje skrze přežití nejschopnějších, což znamená konkurenci. Avšak pokud se podíváš blíže, zjistíš, že bytosti, které přežily v dlouhodobém horizontu, přežily v dlouhodobém horizontu proto, že se v průběhu času zlepšovalo jejich životní prostředí. Jedním ze způsobů, jak zlepšit životní prostředí v průběhu času, je zvyšovat jeho diverzitu. Čím rozmanitější životní prostředí, tím více „niky“ či možnosti existence k životu pro další organismy. Čím více organismů v ekosystému, tím stabilnější je – jako nohy u stolu.

Například máš-li jíst jen jeden druh jídla, a toto jídlo má špatný rok, budeš hladovět. Existuje jen několik příkladů v přírodě, ale jedním z nich je rys a zajíc sněžný. Rys toho nejí moc mimo zajíců sněžných, takže když je dobrý rok pro zajíce – s mnoha přežívajícími dětmi – je to dobrý rok pro rysa, s mnoha rysími dětmi, kteří přežijí. Když rys vyčerpá populace zajíců – následující rok se rysí populace zhroutí. Toto je to, co se děje: cykly boomu a krachu se opakují. Avšak pokud budeš jíst všechny druhy – zajíce a hraboše a polní myši a dokonce i trávy – pokud se jedno jídlo stane nedostatkovým, jsi schopna upravit dietu.

Ano, jako staré pořekadlo, že všechna vejce do jednoho košíku nepatří. Můžeš nám dát nějaké příklady způsobů, kterými druhy v průběhu času činí životní prostředí pestřejší? Nezákladnější z nich je role, kterou rostliny hrají v převodu slunečního záření na požitelné formy energie pomocí fotosyntézy. Výrazně zlepšují podmínky pro jiné formy života. Také tak dělají převáděním oxidu uhličitého na kyslík, aby zvířata mohla dýchat. Zvířata na oplátku vydechují oxid uhličitý pro uživení rostlin. Zde je další příklad: medvědi svlékají kůru ze stromů, aby mohli jíst kambium, které je pod ní. Někdy svlečou tolika kůry, že zabijí strom. Ale mrtvý strom v lese často poskytuje stanoviště a jídlo pro více bytostí než živý strom, takže smrt jednoho stromu poskytuje život mnohým.

A jde se zpět k problému genetické diverzity, to je tím, proč jsou zde problémy, pokud existuje příliš mnoho příbuzenského křížení. Genetické nedostatky se koncentrují, spíše než zředují v průběhu dějin. Potřebuješ genetickou rozmanitost k vytváření nových možností kombinace. Ano, což je důvod, proč většina kultur má tabu incestu, a proč se šlechtitelské programy zvířat v zajetí snaží minimalizovat rizika – chovem a zvýšenou genetickou diverzitou křížením s blízkými příbuznými druhy. Víš, jedním z aspektů diverzity, o němž zřídka kdy přemýšlíme, je půdní diverzita. Říká se, že lžice zdravé půdy obsahuje miliony organismů, včetně užitečných druhů bakterií, hub, prvoků, mikročlenovců a háďátek. Tyto organismy pomáhají získat rostlinám živiny a vodu z půdy, prevenci ztrát živin, jejich ochraně před patogeny a degradací látek, které by mohly potlačovat růst. (1)

Některé sítě mycelia se rozšiřují doslova přes stovky akrů půdy. Existují houby v Oregonu, které pokrývají několik čtverečních kilometrů a jsou staré tisíce let. Tyto sítě mycelia přenášejí živiny z okraje lesa, kde je sluneční světlo, do hloubky lesa, kde sluneční světlo nemusí být schopné proniknout. A to je jen jeden příklad z rolí, kterou hraje rozmanitost v ekosystému. Jak můžeme být tak arogantní a myslet si, že víme dost, abychom vyhladili sítě života, které existovaly po tisíce let? Rozmanitost poskytuje odolnost. Toto také poskytuje stabilitu. Opět platí, že je to jako nohy ke stolu, čím více máš noh, tím méně je pravděpodobné, že tvůj stůl spadne.

Ve tvém rozhovoru s Deep Green Resistance jsi popsal proces „civilizace“ jako jedno vytržení lidí z biotického systému, jehož byli původně součástí, koncentrování jich do měst a vykořisťování okolních oblastí pro potraviny a jiné městské potřeby. Dalo by se říci, že když jsou města – dokonce civilizace – čím dál rozmanitější nebo komplexnější, činí tak nesmírným zjednodušením nebo destabilizací přírodního prostředí, na němž jsme nakonec závislí? Ano, myslím, že toto bylo docela jasné, co k tomu říci. Jeden z prvních psaných mýtů západní civilizace je o Gilgamešovi a odlesňování „Úrodného půlměsíce“, aby se vytvářela města. Úrodný půlměsíc byla země mezi řekami Tigris a Eufrat, kterou dnes nazýváme Irák. Pokud přemýšlíte o Iráku, přemýšlíte o úrodném a plodném místě? Kdysi tam byly cedrové lesy tak husté, že se sluneční světlo nikdy nedotklo země.

Věděli jste, že Arabský poloostrov kdysi býval dubovou savanou? A všichni jsme slyšeli o cedrech v Libanonu. Mají ještě jednu cedru na své vlajce. Řecko bylo kdysi hustě zalesněno; Itálie byla kdysi hustě zalesněna, severní Afrika byla kdysi hustě zalesněna, dokud Egypťané a Féničané nevyrobili námořnictvo z lesů. Východ Spojených států, od Atlantiku k Mississippi, byl kdysi tak hustě zalesněn, že veverka mohly pokrýt potřeby bez toho, aby musely opouštět koruny stromů.

Jen lesy nejsou diverzitou, jíž jsme ztratili. Rybí jikry na pláži v zálivu Chesapeake, se vyskytovaly v takové hustotě, že by v nich uvízly vozy. Bylo tolik velryb u pobřeží Nové Anglie, že znemožňovaly lodní dopravu. Stěhovaví holubi zatemňovali nebe nad Severní Amerikou. Lososi žili v takové hustotě v řekách, že jste je mohli slyšet, že se blíží na míle daleko. Domorodí obyvatelé říkají, že byste mohli přejít řeku po zádech lososů.

Myslíme si, že „civilizace“ je neúprosná a nemůže být zastavena, ale ta byla dominantní formou lidské společnosti po méně než jedno procento lidské existence za 200 000 let, co lidé chodí po Zemi. Rozvoj měst si vyžaduje rozsáhlé ničení

přírodních společenstev, protože města musí obnažit – a dnes vydláždít – zemi na níž existují, a poté vykořisťovat zdroje okolní krajiny, aby udržely sami sebe. Jak města rostou, musíme získávat stále více prostředků, aby se zabránilo kolapsu. Ale nekonečný růst nemůže být udržován na konečné planetě. V současné době jsme svědky nevyhnutelných výsledků takového systému – masové vymírání v rozsahu, které před tím nikdo na Zemi neviděl, zrychlující se změna klimatu a celé kultury závislé na vykořisťování zdrojů.

V kontrastu tomu Tolowa – domorodí obyvatelé z část Severní Ameriky, kde nyní žijí, obývali vesnici, kterou nyní nazýváme Crescent City. Tolowa nebyli civilizovaní, protože nevytvářeli města. Jedli původní lososy, škeble, jeleny, borůvky, a tak dále, takže neměli potřebu dovážet potravu z venčí.

Na druhou stranu, Aztékové byli civilizovaní. Jejich sociální struktura vedla nevyhnutelně k velkým městům, jako Tenochtitlán, který byl mnohem větší, než jakékoliv město v Evropě, když jej Evropané poprvé viděli. Příběh jakékoliv „civilizace“ je příběh o vzestupu měst a států, což znamená, že je to příběh o proudění zdrojů do těchto center ve snaze je udržet a nechat růst, což si vyžaduje rostoucí oblast neudržitelnosti obklopující stále více vykořisťovanou venkovskou oblast.

Protože se to děje tak dlouho (celou známou historii v každém případě), někteří z nás předpokládají, že to tak může jít donekonečna. Ale nejde to. Když nepřestanete vytrhávat bytosti z jejich domovů, případně nemají kde bydlet, tak zemřou. A to je to, co se děje. Ztrácíme druhy dech beroucí rychlostí. Existují vědci, kteří tvrdí, že oceány budou bez ryb do padesáti let vzhledem k okyselení. Dovede si představit oceány postrádající ryby?

Pokud říkáš, že: „Nyní jsme svědky nevyhnutelného výsledku takového systému – stupeň masové vymírání, který nikdo předtím na Zemi neviděl, zrychlující se změna klimatu a celé kultury závisí na vykořisťování“, jaká je tvá prognóza budoucnosti? Můžeme znovu obnovit rozmanitost na naší planetě?

Nevím. Myslím, že je velmi pravděpodobné, že budeme nadále zabíjet planetu – protože je příliš mnoho z nás odříznuto od vědomí, že zabíjíme planetu. Toto je další aspekt rozmanitosti, který jsme ztratili; rozmanitost zkušenosti, různorodost inteligence. O tomto jsem psal v *Culture of Make Believe*. Díváme se na televizi nebo sedíme u internetu a myslíme si, že máme tuto rozmanitost – kanál o rybaření, kanál o sportu, kanál pro domácí kutily; nebo Yahoo, AOL nebo Al-Džazíru. Nicméně my se stále pouze díváme na televizi; pořád jen sedíme u počítače.

Bydlím v lese, a když jsem se sem přestěhoval asi před deseti lety, doslova jste nemohli depatovat v noci venku, neboť žáby byly tak hlasité. Asi před pěti lety se toto změnilo. Zeptal jsem se jednoho z mých sousedů, zda si všiml, že žáby jsou teď mnohem více tiché; nebo zda je méně žab a on řekl, že ne, že si toho nevšiml. Ale ujišťuji tě, že pokud by odešla San Franciská čtyřicet devítka, věděl by to okamžitě každý.

Neříkám to, protože se mi nelíbí sport; Mám rád sport. Jen říkám, že „civilizace“ vytvořila uniformitu zkušeností, které nás odstřihávají od zpětných smyček, které by nás upozornily na nebezpečnost hrobu, v němž se nacházíme. Neuvědomujeme si, co se děje s našimi domovi, neboť tam vlastně nežijeme. Žijeme ve zpracované kultuře, v níž je pro nás reálnější Angelina Jolie, než zpěvní ptáci za oknem. Ve skutečnosti mohu identifikovat písničky jen asi pěti ptáků, ale mohu jmenovat padesát až sto firemních znělek. Toto je část problému s rozmanitostí: zhroutila se nám rozmanitost znalostí a zkušeností, které považujeme za důležité.

Žijeme také v domnění, že lidská inteligence je lepší než inteligence všech ostatních. Ale existují různé druhy inteligence operující na planetě, kterých si ani nejsme vědomí. Jsou to inteligence? Například stromy uvolňují na podzim hormony, říkají rybám je čas zpomalit jejich metabolismus, protože se blíží zima; je čas, aby se šetrila energie. Na jaře uvolňují další hormony, které sdělují rybám, že je v pořádku se probudit a začít se znovu hýbat. Toto je úroveň mezidruhové spolupráce, jíž jsme si teprve nedávno uvědomili. Přesto stále trpíme lidskou nadřazeností – myšlenkou, že jsme lepší než zbytek přírody a že se přírodní zákony na nás nevztahují.

Existuje výrok, který částečně považuji za vzrušující, od Fredericka Winslowa Tayloroteca, „otce“ vědeckého managementu a jednoho z vůdců tzv. hnutí efektivity. On řekl, že: „V minulosti byl člověk první. V budoucnu bude systém jako první.“

Toto je to, na co jsme si zvykli. Myslíme si, že „systém“ musí jít dál, dokonce přesto, že systém je jedním převodníkem živého k mrtvému. Toto je to, co nazýváme „výroba“ nebo „pokrok“. Systém nerozpozná hodnotu sekvoje, pokud se to nezmění na dvě ku čtyřem.

Daiichi, provozovatel jaderné elektrárny ve Fukušimě, řekl, že se svět bude i nadále spoléhat na jadernou energii, jelikož by lidé nemohli žít bez elektřiny. Avšak toto je špatně. Lidé žili bez elektřiny po tisíce let. Nemůžeme žít bez fungující planety. Takže to není systém, který musí jít dál. Systém je to, co je třeba zastavit. Je to planeta, která musí jít dál.

O Jensenovi

Derrick Jensen je autorem jednadvaceti knih, včetně *A Language Older Than Words*, *The Culture of Make Believe* a *Endgame*. Často je nazýván filozofickým-básníkem environmentálního hnutí, byl jmenován jedním z *Utne Readerů* – „50 vizionářů, kteří mění váš svět“. V roce 2008 vedl *Press Action* „Dynamic Dozen“ a v roce 2006 byl „Osobou roku“ *Press Action*.

Ale Jensen nebyl vždy environmentální aktivista. Má titul ve fyzice minerálního inženýrství na prestižní *Colorado School of Mines*, stejné jako MFA tvůrčího psaní z *Eastern Washington University*. Chtěla jsem vědět, jak se stal z důlního fyzika environmentalista.

„Pochopil jsem, co bylo v zájmu environmentálního hnutí přibližně v druhé třídě.“, řekl. „Žili jsme u louky, která se v ten rok změnila subdivizi a všechna stvoření, která na té louce žila, ztratila svůj domov. Vzpomínám si, že jsem si pomyslel: „To nemohou dělat donekonečna. Nakonec jim nezůstane žádné místo.“

Jensen byl „jedním z těch dětí, které kalkulovaly na střední škole“ a směřovaly k titulu ve strojírenství: „protože toto je tím, jak vydělat co nejvíce peněz ze svých schopností.“ Dosáhl plného stipendia na *Colorado School of Mines*, nicméně moc si neužil studia. „Málokdo to z nás udělal“, přiznává, „ale všichni mí přátelé říkali věci jako: „Pokud se odsud dostanu, budu vydělávat spoustu peněz, řídit zbrusu nový Mustang a odejdu, když mi bude 60.“ Pomyslel jsem si, „Opravdu?“ Co když odejdete do důchodu v šedesáti a srazí vás autobus?“

Nicméně, během léta byl Jensen na stáži v NOAA (*National Oceanic a Atmospheric Administration*) s vědci, kteří nemohli snést vynechání jednoho dne v práci – i když byli nemocní – poněvadž byli tak nadšení tím, co dělají. „To je, jak jsem chtěl žít já,“ říká. „Chtěl jsem práci dělat z lásky, i když by mi nikdo neplatil.“

Psaní o planetě byla tou prací. Včetně publikování svých jedenadvacet knih, píše pro *Orion magazine* a psal pro *Audubon*, *The Sun Magazine*, mezi jinými. Chtěla jsem s ním mluvit o úloze diverzity v ekosystémech.

Jensen se mnou mluvil po telefonu od rybníku nedaleko svého domova v Severní Kalifornii. Zatímco jsme si povídali, přišla se dolů k rybníku napít medvědice černého medvěda a její dvě mláďata. Slyšeli jeho hlas, ale nepřestaly si hrát, i když myslím, že by normálně přestaly, řekl.

Leesle Goodman

Poznámka: (1) www.ecoversity.org/archives/soil_ecology.pdf

*Dalo by se říci, že když jsou města – dokonce civilizace – čím dál rozmanitější nebo komplexnější, činí tak nesmírným zjednodušením nebo destabilizací přírodního prostředí, na němž jsme nakonec závislí? K tomuto bych přidal poznámku, protože si nemyslím, že by se civilizace stávala čím dál rozmanitější, spíše naopak. Vše, ať životní prostředí je nesmírně

zjednodušováno, lépe řečeno devastováno monokulturalismem, který zavádí civilizace, se tak děje s kulturami, kterých zde bylo tisíce jen v Severní Americe před dobýváním a invazí Evropanů. Ve skutečnosti jsou kultury lovců a sběračů mnohem rozmanitější, než ty agrární, které mají tendenci být si velmi podobné, a jak víme, průmyslová společnost umožňuje nejméně rozmanitosti ze všech: netoleruje jakékoliv kultury, pouze jednu globální. Vzhledem k jednotné civilizované pedagogice nebo jednotnému vzdělání, se nesmírně monokulturalisuje také lidská mysl, znalosti a vědomí.

Přeloženo z Moon magazine.

Proč odpor?

Chápu jako samozřejmost, že odpor je přirozenou reakcí na dehumanizaci a tak nemusí být vysvětlen nebo zdůvodněn. – Fredy Perlman

Ozónové díry rostou. Každý den vyhyne na 200 druhů, a toto číslo bude narůstat za stávající trajektorie. Jsme tak svědky šestého masového vymírání druhů, které nemá obdoby od vyhynutí dinosaurů. Vymírání je 1000 až 10 000 krát rychlejší, než je se shopna příroda obnovovat. Za 40 let ubyla polovina obratlovců na Zemi. 90 procent lesů na Borneu bylo vykáceno v posledním půl století pro pěstování palmy olejné. Celosvětově je 80 procent světových lesů vykácených. Každou hodinu se stává více než 500 akrů půdy pouští. Polovina ornice zmizela v posledních 150

letech. 75 procent sladkovodních živočichů bylo vyhubených v posledních 40 letech. Populace fotoplanktonu klesla o 40 procent od padesátých let minulého. Oceány umírají. Téměř 90 procent všech ryb v oceánech bylo vyhubeno v posledních 50 letech, populace krilu klesla až o 80 procent během posledních 30 let, populace zooplanktonu klesla o 70 procent během 40 let. Umírajícím korálovým útesům hrozí vyhynutí do 30 let v důsledku oteplování a okyselování oceánů. Jen na dně Severního moře je okolo 600 tisíc krychlových metrů drobných částeczek plastů. Máme kontinent z odpadků v Tichém oceánu, který zabírá ne méně než 700 tisíc čtverečních kilometrů. Osum milionů tun plastového odpadu si najde svou cestu do světových oceánů každý rok a další odpad je pravděpodobný, že se výrazně zvýší v příštích letech. Změny klimatu v důsledku globálního oteplování neohrožují jen mořský život, ale nás všechny. Nekontrolovatelná změna klimatu by se pro nás mohla stát osudnou do roku 2050.

Očekává se nárůst rakoviny o 75 procent ve vyspělých zemích a o 90 procent v rozvojových do roku 2030. Celkově je pak po celém světě podle WHO (Světové zdravotnické organizace) očekáván nárůst rakoviny o 57 procent. Rakovina se stala epidemií. Nevzdáleně jsou tomu srdeční onemocnění či cukrovka. Spotřeba antidepresiv celosvětově stoupá. V ČR užívání antidepresiv prudce stoupl, když se za posledních deset let ztrojnásobilo. Svou denní dávku léku na lepší náladu spolkl dnes zhruba každý dvacátý Čech. Viníkem číslo jedna je podle odborníků stres z práce.

Masové střelby ve školách, vražedná běsnění doma, práci či obchodních centrech se staly v masové technologické společnosti téměř samozřejmostí. Sebevraždy narůstají: podle některých odhadů spíše narostly celosvětově během posledních 45 let o 60 procent. „Záhadná“ utrpení, pro něž často neexistuje žádné ozřejmení, jako jsou syndrom chronické únavy, fibromyalgie, syndrom falešné paměti mučí miliony, stejně jako poruchy příjmu potravy.

V důsledku znečištění vody, vzduchu a půdy podle některých výzkumů umírá až 40 procent lidí každý rok. Počet lidí bez přátel, sterilizace, povrchnost vztahů, odcizení a izolace se v této masové technologické kultuře stávají častějšími.

Bill Joy americký softwarový vývojář, v minulosti také zakládající generální ředitel a vedoucí vědecký pracovník společnosti Sun Microsystems, již před deseti lety řekl, že máme asi třicet let než se nanotechnologie, genetické inženýrství, robotika stanou plně sebereplikovatelnými. Transhumanisté jako je Ray Kurzweil z Google, si myslí, že se děsivá singularita, den, kdy se staly počítače chytrější než my, a jsou schopný dělat chytrější verze sebe samých, se bude dít kolem poloviny tohoto

století – pokud nepřijde do té doby pravděpodobný kolaps průmyslové civilizace v důsledku ničení životního prostředí a vyčerpání tzv. „neobnovitelných zdrojů“

Za této reality a ještě horších výhledů budoucnosti, jsou naše rady nebo nabádání stejná pro všechny: Staňte se odporem. Rakovina jako je nadvláda technologií, kapitálu a jejich stoupců, a v konečném důsledku civilizace a domestikace, musí být zatavena a odstraněna.

Mluvíme o odstranění samotné civilizace a domestikace, neboť destrukce, šílená stratifikace lidské společnosti a hierarchie, každodenní dělba práce, poroba a odcizení – tato omnicidní kultura – nejsou produktem pouze současného systému, nebo také minulého v našem případě, ale je to něco, co sahá mnohem hlouběji, než si mnozí z nás myslí. Nejsou to jen dnešní korporace, které převzaly žezlo po předchozích kolonizátorech, není to jen Evropská kolonizace, ale obdobné se dělo již v raných stádiích zemědělství. S přijetím zemědělství přišel vzestup dělby práce, domestikace, organizované násilí, genocidy a soustavné ničení ekosystémů. Lidé na Zemi žili – a někteří stále žijí – po deseti tisíce let bez nadvlády nad sebou samými a v rovnováze s přírodou, bez zničení planety a odcizení. Byly to naše životy po většinu naší existence.

Pro mnohý a mnohé takové výhledy na nedomestikované lidské kultury mohou znít utopicky, ale jsou to paradigma, která přinesla antropologie zejména za minulé století o životě těchto kultur. Katastrofa, která nás pohlcuje má hluboké kořeny v samotné domestikaci, přičemž naše původní anarchie (rovnostářství, sdílení, svoboda a autonomie) sahá mnohem dále do naší historie. Kolik svobody, autonomie, autenticity, rovnostářství či zdraví je nám poskytnuto v tomto civilizovaném megastroji?

Hordy občanů jsou šťastně bombardovány informacemi státních a komerčních médií, která je vedou – dobrovolně nebo nedobrovolně – do ekonomického karuselu krize, hrubému domácímu produktu a produkční práci a konzumování, přičemž se nešťastně děsivá realita, jíž my a život na Zemi čelíme, stává pozadím této šílenosti. Podívejte se na své životy, které vám jsou prodávány tímto lživým systémem, ožijte a odporujte.

Co je to civilizace?

Civilizace je kultura moci. V civilizaci malá skupina lidí ovládá velkou skupinu lidí prostřednictvím institucí civilizace. Pokud jsou lidé za hranicí civilizace, vláda přijde v podobě armád a misionářů (ať už náboženských či technologických specialistů). Pokud lidé, kteří mají být řízeni, jsou ve městech, pak vláda může přijít prostřednictvím tuzemských armád (tj. policie). Nicméně, je pravděpodobně levnější a méně násilné dosáhnout stavu určitého typu chování prostřednictvím náboženství, škol či médií a souvisejících prostředků, než pomocí přímého násilí, které vyžaduje značné investice do zbraní, ostrahy a práce.

Toto velmi efektivně funguje v kombinaci s ekonomickou a zemědělskou kontrolou. Pokud ovládáte dodávky potravin a další potřeby života, lidé musí dělat to, co říkáte, nebo zemřou. Lidé ve městech jsou neodmyslitelně závislí na potravinových systémech ovládaných mocipány, neboť (běžná) definice měst je, že populace je dostatečně hustá, aby vyžadovala dovoz potravin.

Pro vyšší stupeň moci, vládcí kombinují kontrolu nad potravinami a zemědělstvím s podmínkami, které posilují jejich nadvládu. V dominantní společnosti, kapitalistické společnosti, bohatí řídí dodávky potravin a potřeby, a náplň médií a škol. Školy a pracoviště slouží jako výběrové řízení: ti, kteří prokázali svou schopnost spolupracovat s těmi u moci správným chováním a děláním toho, co se jim řekne v práci, ve škole, budou mít přístup k lépe placené práci zahrnující méně práce. Ti, kteří nemohou nebo nebudou dělat to, co se jim řekne, jsou vyloučeni ze snadného přístupu k potravinám a nezbytných věcí (tím, že mají přístup pouze k podřadné práci), a musí tvrdě pracovat, aby přežili, nebo se stanou chudými a/nebo bezdomovci. Lidé výše z této hierarchie jsou obvykle ušetřeni ekonomickému a fyzickému násilí, které je zaváděno na těch níže v hierarchii. Velice racionalizovaný systém vykořisťování takto pomáhá zvýšit efektivitu tím, že snižuje možnost odporu nebo úplného povstání lidí.

Mediální propagandistické systémy většinu lidí přesvědčují, že tento systém je nějak „přirozený“ nebo „nezbytný“ - ale samozřejmě je to tak zcela uměle a přímým výsledkem činnosti těch, kteří jsou u moci (a nečinnosti těch, kteří věří, že z ní mají prospěch, nebo je jim zabráněno jednat prostřednictvím násilí či hrozby násilí).

V kontrastu názoru, že dominantní kultura (civilizace) je „přirozený“ způsob života, lidé žili v malých, ekologických, participativních, spravedlivých skupinách více než 99 procent našich dějin.

Poznámka: Aric McBay (dlouholetý environmentalista a aktivista za sociální spravedlnost, také přední autor knihy *Deep Green Resistance: Strategy to Save the Planet*)

O zemědělství

„Lovci-sběrači jsou velmi velkorysí lidé. Mají jen málo a sdílejí vše, co mají, jelikož vědí, že to může být snadno nahrazeno. Ale když se lidé usadí je to odlišné. Jejich majetek se násobí: potřebují sekery a pily, aby káceli stromy pro budovy, pluhy pro narušení půdy, motyky na trávu, srpy na sklizeň, koše na přenášení úrody a stodoly pro skladování. Všechny tyto věci jsou nezbytné pro růst i následující rok, takže musí být bezpečně uchovány. Pozemky, vlastnictví a sklady pro potraviny jsou nezbytné pro obživu lidí a jsou chráněny proti nevídaným vetřelcům. Věřím, že tak byla zaseta první semena agrese.“ – Richard Leakey, Původ lidstva

Se zemědělstvím přichází dělba práce. Přirozeně každý člen kmene je schopen přežít sám a zná všechny aspekty kmenového života, ale se zemědělstvím přichází specializace. Úlohy života jsou rozděleny. Jak se civilizace a společnost rozvíjí, narůstá dělba práce.

Hierarchie a jednotlivé třídy jsou vytvořeny pro zvláštní potřeby zemědělského životního stylu. Armády jsou potřebné k ochraně půdy a jídla, vůdci řídí armády, úředníci přerozdělují a skladují potraviny a rozhodují o funkci společnosti a náboženští vůdci pacifikují nižší třídy. Tato nová vládnoucí třída není součástí skutečné produkce potravin, přičemž sedavý způsob života přináší explozi populace. Přírodní lidé jsou zabíjeni, jak je nová půda získávána pro plodiny.

Diety zemědělství se stávají závislé na dvou či třech základních plodinách. Pokud tyto plodiny nevyrostou, lidé hladoví a mnoho z nich umírá. Na druhé straně lovci-sběrači mají pestrou stravu tisíců různých druhů rostlin. Sucha, která mají za

následek hladomor zemědělců, mají jen malý vliv na lovce-sběrače. Také strava založená na tisících druzích rostlin je o hodně výživnější než dieta založená na pár plodinách.

Se zemědělstvím přišla potřeba nadvlády a objektivizace. Plodiny jsou sázeny v řadách s ploty. Jídlo se stává číslem, tolik kilo pšenice či rýže. Produkce potravin nahradila jídlo jako výživu. Půda je rozdělena na pozemky pro různé použití. Vše je viděno pro své použití a hodnoty. Lidé se stali dělníky, stromy dřevem, ostatní zvířata masem a prací, půda plodinami, ženy sexuálními objekty a břímě. S tímto trendem nadvlády a objektivizace roste zalidnění a zemědělství náchylné na hladomor přináší nedostatek. Mezi tím vším se konkurence vyvíjí s pojmy soukromého vlastnictví. „Obyčejný člověk“ a ženy jsou vnímány jako majetek v reakci na nedostatek. Totalita toho všeho je ohromující. Každý aspekt zemědělského života je nezdravý. Války jsou vedeny pro „zdroje“. Vyvíjejí se stále více a více hierarchií... a vše jde z kopce.

Zemědělství si bere více organické hmoty z půdy, než vrátí, a eroze půdy je základem pro monokultury jednoletých rostlin. V druhém případě jsou některé podporovány za zničujícího dopadu k zemi. Spolu s bavlnou a sójou, kukuřice, která ve svém současném domestikovaném stavu je zcela závislá na zemědělství pro svou existenci, je obzvláště špatná. J. Russel Smith ji označil za „*zabijáka kontinentů... a jedním z nejhorších nepřítelů budoucnosti*“. Náklady eroze na jeden bušl kukuřice Iowa jsou dvě bušle ornice, s důrazem na rozsáhlé monokultury, s masivním používáním chemických látek a bez použití humusu, samozřejmě zvyšují znehodnocení a ztrátu půdy na mnohem vyšších úrovních.

Dominantní režim zemědělství vyžaduje, že půda potřebuje masivní infuze chemikálií za dohledu techniků, jejichž hlavním cílem je maximalizovat výrobu. Umělá hnojiva a vše ostatní z tohoto výhledu eliminují potřebu složitosti života v půdě a dokonce ji převádějí na pouhý produkční nástroj. Příslibem technologie je úplná kontrola, zcela vykonstruované prostředí, jenž jednoduše nahrazuje přirozenou rovnováhu biosféry.

Ale stále více a více energie je vynaloženo na obstarání velkých monokulturních výnosů, které začínají klesat za toxické kontaminace půdy, podzemní vody a potravin. Americké ministerstvo zemědělství uvádí, že k erozi orné půdy v této zemi dochází ve výši dvou miliard tun půdy za rok. Národní akademie věd odhaduje, že více než třetina ornice je již nenávratně pryč. Ekologická nerovnováha způsobená monokulturami a umělými hnojivy navyšuje enormní množství škůdců a choroby plodin: od druhé světové války se ztráta plodin kvůli hmyzu skutečně zdvojnásobila.

Technologie samozřejmě odpovídají se spirálovitým zaváděním více umělých hnojiv a zabijáků „plevele“ a „škůdců“, urychlujícím zločinem proti přírodě.

Desertifikace nebo ztráta půdy v důsledku zemědělství neustále narůstá. Každý rok celková plocha odpovídající více než dvou Belgiím je dohnána k desertifikaci po celém světě. Zkáza světa tropických pralesů je faktorem zrychlení tohoto mýcení: polovina z nich byla vymazána ze světa v posledních třech desetiletích. V Botswaně poslední oblast divočiny Afriky zmizela, jako mnoho amazonské džungle a téměř polovina deštných pralesů Střední Ameriky, a to zejména při nárůstů chovu dobytka pro hamburgery (*a jiné produkty hovězího*) na trzích v Evropě a USA. Těch několik málo oblastí v bezpečí od odlesňování jsou místa, kam nechtějí zemědělci proniknout. V USA probíhá destrukce krajiny na větší rozloze než zahrnovalo původních třináct kolonií, stejně jako tomu bylo v srdci krutého afrického hladomoru v polovině 80. let 20. století, zaniká jeden druh divokých zvířat a rostlin za druhým.

Fyziolog Jared Diamnod označil (*ze sociálního hlediska*) zemědělství za „katastrofu, z níž jsme se nikdy nevzpamatovali“. Zemědělství bylo a bude „katastrofou“ na všech úrovních, je základem celého materiálního a duchovního odcizení kultur, které nás dnes ničí. Osвобоzení je nemožné bez jeho odmítnutí.

Trauma z domestikace

Když jsem se ptal jedné ženy na bolest při voskování nohou, odpověděla: „To není tak zlé, jako dostat namláceno Vaším otcem každý den“. Odhaduje se, že 95 procentům amerických rodin může být diagnostikována nějaká dysfunkce. Proč je násilí, deprese a sexuální zneužívání na denním pořádku v naší společnosti? Více a více tu máme dělníky a studenty, kteří se vzájemně zabíjejí v beznadějném vzteku. Televize zaplňuje naše hlavy násilím a sexuálním dramatem. Sebevraždy, ADHD, Prozac, anorexie, holoseče, úzkosti, Ritalin, jatka, Zoloft, ... Ženy se cítí nejistě a jsou posedlé krásou. Muži usilují o moc a ohánějí se násilím. Války, vraždy, znásilnění... Tohle je nemoc! Náš vpád do technologií a konzumní kultury ještě přidává palivo do ohně. Ale budeme stát v pekle tak dlouho, dokud již nevidíme plameny, prostě jen spalujeme naše mysli a těla. Jsme nemocní! Je to tak nezdravé.

Tohle mi připomíná velice ironický a smutný příběh, jenž svým způsobem ztělesňuje stav člověka v civilizovaném životě. Skupina vědců/vivisektorů studovala trauma a materiální vztahy u opic. Vivisektoři provedli četné pokusy na opičích děti. Dítě bylo

sebráno matce při narození a bylo umístěno do klece s umělou „matkou“ vyrobenou z různých materiálů vyrobenými lidmi. V nepřítomnosti její skutečné matky se dítě tisklo k umělé matce z instinktu pro bezpečí a pohodlí. Když se dítě tisklo k umělé matce, vivisektoři stiskli tlačítko a z falešné matky vyjely bodce nebo byl skrze ni puštěn elektrický proud. Přirozenou reakcí dítěte na tuto bolest je, držet se pevněji za stupňující se bolesti. Opice byla vystavena tomuto zacházení po celou dobu svého dospívání, a když dosáhla dospělosti, byla oplodněna pro znázornění její reakcí jako matky. Tento pokus byl proveden na stovkách opicích a všechny vykazovaly podobné reakce. Některé opice prostě opustily své děti a ignorovaly je, avšak většina z nich reagovala násilně, zuby rozdrtily jejich lebku, rozedřely jejich hlavy o zem, nebo je rozbily o zeď, což obvykle vedlo k smrti. Tohle je výsledkem traumatu, nemoci. V reakci u dítěte se tisknutím k bodcům z umělé matky vyvíjí neurózy a násilí. Ironickou částí tohoto příběhu je, že vivisektoři, kteří studovali důsledky traumatu, a jak se předávají z generace na generaci, včetně zabití svého vlastního dítěte matkou, jsou sami neurotičtí, bezcitní, sadističtí a brutální z traumatu domestikace.

Jak by zdravé lidské bytosti dělaly něco takového jiným živým bytostem bez toho, aby o tom přemýšlely? Když přemýšlím o našem světě, lidském údělu a o nemoci, jež ovládá náš život, je mi tak smutno. Trauma z našich životů přechází z generaci

na generaci v podobě zneužívání a zanedbávání dětí, domácího násilí, sexuální dysfunkce a násilí, depresí, nenávisti, hněvu, sebevražd, zoufalství a beznaděje. Mírně řečeno naše nezdravé způsoby také ničí Zemi v podobě vykácených lesů, zdevastovaných hor, pustých krajin, otráveného nebe a oceánů, a masového vymírání druhů.

Domestikace je proces, který vytváří bariéry a hranice na věci, které nejsou určující jako takové. Když jsme uprchli z přirozeného života s nástupem zemědělství někdy před 10 000 lety, stali jsme se odděleni od zbytku světa, odděleni od našich kořenů, uzavřeni ve stále rozvíjející se kultuře nemoci zvěčňující trauma z naší ztráty přirozeného života. Civilizace je dysfunkce. Domestikace je traumatizující pro nás všechny. Nejen, že se potýkáme s traumatem předchozích generací, ale jsme stále více a více odsouváni od skutečného života, od skutečných vzájemných vztahů a vztahů s naším přirozeným životním prostředím. Musíme se léčit. Musíme se vrátit k dobrému zdraví. Především si musíme přiznat problémy, než je přijmout proto, čím jsou, a pak pracovat prostřednictvím jich na cestě vpřed pro zdravé vzájemné vztahy a k Zemi.

Neuróza je onemocnění, které postihuje nás všechny na odlišné úrovni. Je ignorována a není uznána proto, že je nedílnou součástí civilizace, i když přesahuje epidemii. Vychází z nás z toho „nic“, které leží v samém jádru naší existence, a z každé jednotlivé traumatické zkušenosti, jíž jsme prošli a každého traumatu, které je předáváno generacemi. Budujeme ho. Sigmund Freud předpokládal, že úplnost civilizace by znamenala všeobecné neurotické neštěstí. V mysli se zobrazuje hororový film, v němž jsou všichni zombie, živí mrtví, nemocní a umírající bytosti, kteří neznají své vlastní nemoci. Neumím si představit můj vlastní neurotický vývoj.

Někdy jsem skutečně v depresi a cítím to jako jinou fyzickou nemoc, jež se vkrádá do mého těla. Není slov, které by to popsaly. Je toho součástí vztek, zoufalství, násilí je toho pouhá ventilace. Sebevražda a masochismus ovládá mé myšlení, když se takto cítím. Tohle vše jsou věci, které jsou v naší společnosti tabu: nemluví se o tom, není to vůbec rozpoznáno. Jsem unavený, že tu není žádný dialog na tohle téma. Naše duševní zdraví je tím, čím jsme, a jak fungujeme. Co pro nás může být důležitější? Existuje tak mnoho aspektů neuróz. Postihují nás všechny na odlišných úrovních. Sběrači-lovci nemají neurotické chování. Rád bych věděl, jaké to je. Jen si představuji, co to znamená být skutečně spokojen. Tohle onemocnění spolu snad se všemi nemocemi, které známe, přicházejí s civilizací. Nebo je možná lepší říkat, že jsou vedlejšími účinky Nemoci: pouhé symptomy velkého moru, civilizace samotné.

Poznámka: Přeloženo z anti-civ zinu, článek „*The Trauma of Domestication*“.

Náš egalitariánský eden

Hledejte bohatou rodinu v tradičním táboře Ju/'hoansi!/Kung lidí z pouště Kalahari v Africe, a můžete si být téměř jisti, že se to nepodaří. Neexistuje tam něco takového. Tito lovci a sběrači se pravidelně přemísťují a mají pár věcí. To, co měli, sdíleli – jídlo, zbraně, dokonce území. Nejchudší vypadající chýše v táboře pravděpodobně patřila náčelníkovi, vysvětluje antropolog Richard Lee, emeritní profesor na univerzitě v kanadském Torontu, neboť náčelníci se snažili vyhnout výhledu nadřazování.

Mnoho antropologů si myslí, že tento rovnostářský způsob života byl základním rysem společností lovců a sběračů. V kontrastu od dnešních titánů z Wall Street a alfa samců lidoopů, lidé v těchto společnostech “měli etiku sdílení, která byla středem jejich způsobu života”, říká Lee. “Nikdo se před nikým neupřednostňoval.”

Náš druh žil jako lovci a sběrači po více než 90 procent našich dějin, poznamenává Lee. Dnešní nerovnost ekonomiky sahá tisíce let na zpět (viz. hlavní příběh, str. 822), ale v evolučním čase je poměrně nedávná. I když někteří bratřenci z velkých lidoopů a pravděpodobně našich opičích předků žili v některé době v brutálních hierarchiích, lidé přijímali rovnostářský způsob života pro všechny až na posledních desetitisíc let.

Dosažení a udržování takového rovnostářství není jednoduché, říkají antropologové. “Jediný způsob jak se můžeme vyhnout hierarchiím, je, že budeme pracovat velmi tvrdě na odstranění vůdců,” říká Christopher Boehm, kulturní antropolog na Univerzitě Jižní Kalifornie v Los Angeles. Stejně jako jiná zvířata, se lidé rodí nerovni – někteří běhají rychleji, lépe plánují nebo se přátelí snadněji než jiní. A my instinktivně chceme to nejlepší pro sebe, a to i na úkor druhých. Toto vytváří základ pro dominanci některých.

Pro pochopení, proč se lidé vyhýbali hierarchiím po většinu našich dějin, antropologové studovali žijící lovce a sběrače po celém světě, včetně původních Američanů a Ju/'hoansi!/Kung. Kultovní studie těchto společností ukazují, že není povoleno chlubení se a jiná posilující chování jedince. Pachatelé jsou škádleni, ignorováni, vykázáni z tábora nebo v krajním případě zabiti. Pokora, humor a přísná etika o distribuci masa pomáhala udržovat lidi na rovném postavení, říká Boehm, který zkoumal etnografickou literaturu. Například !Kung lidé běžně bagatelizovali jejich úspěchy: lovec říkal, že chytil jen malé hubené zvíře, i když bylo masité a velké, a jeho přátelé souhlasili. “Musíte ponížít sám sebe,” říká Boehm.

Lee a jeho kolegové, kteří po léta sledovali Ju/'hoansi/Kung, zjistili, že k vyvrácení rozdílů v lovecké statečnosti, si muži před lovem vyměňovali šípy. Vlastníkovi šípu, ne lukostřelcovi samotnému, se dostalo důvěry a rozhodování, jak distribuovat maso, zatímco se na něj všichni dívali.

Další tradiční společnosti mají podobné zvyky, vyhledal Boehm v nepublikovaných analýzách. Z dnešních 330 společností lovců a sběračů, jich zkoumal 56, které žijí v podmínkách podobajícím se těm paleolitickým lovcům a sběračům. Mezi těmito skupinami, mít někoho jiného než úspěšného lovce k distribuci masa "je univerzální", říká.

Některé faktory brání koncentraci bohatství a posilují spolupráci v těchto skupinách. Rozptýlené, nepředvídatelné zdroje potravy podporovaly nomádství, způsob života, který zajišťoval, že nikdo nehromadil množství hmotných statků. Kooperativní lov poskytoval více než dostatek masa pro všechny, skupiny, které spravedlivě sdílely, měly evoluční výhodu, jelikož byli všichni členové dostatečně silní, aby byli dobrými lovci a bojovníky v případě potřeby, říká ekonom Samuel Bowles ze Santa Fe Institute. A spolupráce je sebe-posilující: Sdílení kořisti podporuje další spolupráci a sebeobětování (Science, 4. září 2009, str. 1196). "Nerovnost může být nepřítelem spolupráce," říká Bowles.

Boehm také zdůraznil, že chování nižších postavení může pomoci potlačit dominantní jedince. V klíčovém dokumentu v roce 1993 uvedl, že několik málo podřadných lidí se mohlo spolčit k vyhnání příliš chamtivého a násilného alfa samce. Potvrdil tuto myšlenku na základě průzkumu chování 48 zdánlivě rovnostářských skupin. Toto není nedostatkem dominance, ale zvratem toho, říká: “Zjevná absence hierarchie byla výsledkem ovládnutí následovnicí jejich vůdce, spíše než naopak,” napsal.

Po tisíciletí, když společnost začala hromadit nadbytek jídla a zboží, se nerovnost, která byla držena na uzdě, znovu objevila. Ještě si lidé “zažijí mimořádné množství nerovnosti,” říká Bowles. “Otázkou je, zda jsou naplněny podmínky, které by nám umožnily zažít rovnostářství z minulosti.”

Poznámka: Článek vyšel ve Science magazínu (www.sciencemag.org).

Chtěl/a být volný/á

Kolikrát jste slyšeli tyto argumenty?

- „Vždy bude existovat nerovnost a nespravedlnost.“
- „Jsi příliš idealistický/á.“
- „Nic se nezmění.“
- „Dáváš do sázky svůj život za nesplněný sen.“
- „Skončíš ve vězení, nebo mrtvý pro nic za nic.“
- „Nestojí to za to.“
- „Je čas vyrůst.“

Od rodinných příslušníků, přátel, spolupracovníků, cizích lidí. Dokonce Bible tvrdí: „Bídu budete mít vždy s sebou.“

To je ideologický třídní boj.

Opakuje se to v nesčetně podobách všude kolem nás každý den.

Nemůžeš žít beze mě, tvrdí obchod – nakrmím tě. Konkurence je přirozená, říká věda. Drž hubu a poslouvej, vrčí Homeland Security. Nestěžuj si, říká nadřízený. Reklama nám říká, že poslední pilulky či spotřební zboží nám umožní zapomenout na bolest. Hlasatelé korporativních médií rozhodují za nás, na čem záleží a na čem ne. Celé břemeno této kultury šeptá bez přestávky do našich uší: „Jak se věci mají, tak budou vždy.“

Nesčetně hlasů breptá status quo tak neúprosně, že začneme věřit, že jsou uvnitř našich hlav. Nejen, že se vyhýbáme podniknutí akce; ale mnozí z nás dokonce odradili ostatní, aby tak dělali.

Jsou tyto argumenty pravdivé? Alespoň částečně – to je důvod, proč jsou tak přesvědčivé. Sociální změna je velmi obtížná. Revoluce je dlouhý běh s nejistým výsledkem. Vyžaduje to tvrdou práci, odhodlání a často obětování. Dokonce i tehdy neexistují záruky.

Nicméně, částečně jsou také nepravdivé.

Mnoho dobře míněných lidí ospravedlňuje svou nečinnost tím, že samy o sobě jsou přesvědčení, že se nedá nic dělat. Ale pokud by byli upřímní, přiznali by, že i kdyby bylo možné něco udělat, přesto by se neměli nasazovat krky. Zvláště, pokud výsledky nejsou zaručené. Pro jednání, a možná (či pravděpodobně) selhání, nemá cenu riskovat jakoukoliv úroveň komfortu a bezpečnosti, která je v současné době nabízena.

Nemilosrdným výpočtem se může zdát, že to není zcela iracionální. Proč byste se vrhli na stroj a možná ztratili svou svobodu, nebo dokonce svůj život, a aby vaše rodina trpěla, pokud to má jen nepatrnou šanci na změnu něčeho?

Opravdu, proč bys měl/a? Proč by měl někdo jiný?

- Proto, že nemůže pokračovat touto cestou.
- Proto, že je to správné.
- Proto, že naše lidská důstojnost na tom závisí.
- Proto, že pokud to neuděláme, alternativa bude horší.
- Proto, že je zde k tomu možnost.

Bez lidí ochotných nasazovat krky, by ve Spojených státech bylo stále otroctví. Ženy by nemohly z domů. Pracovní doba čtrnácti hodin za den by byla normou. Armáda Spojených států by stále zabíjela lidi po celém světě – ach, počkat. Nic se nezmění, dokud se lidé nerozhodnou, aby se stala změna. Dokud se nerozhodneme jednat přesto, že jsou pravděpodobnosti proti nám.

Ticho těchto hlasů vytlačuje podřízení a rezignaci. Zvyšme naše vlastní.

Žít či nežít

Nebezpečí tragické mentality

Všimli jste si někdy, kolik si každý najde výmluv proto, že nebude jednat v obraně planety? Jistě, všichni máme nějaké pochůzky a přijímáme e-maily a my všichni potřebujeme čas na uklidnění a problémy jsou tak velké a [DOPLŇTE SI SVOU OBLÍBENOU VÝMLUVU]. Ale v poslední době jsem se setkal s mimořádně frustrující výmluvou pro nečinnost lidí: říkají, že je již příliš pozdě, že máme již za sebou spoustu kritických bodů z hlediska globálního oteplování a to zejména z důvodů prodlevy mezi emisemi oxidu uhličitého a zvýšením teploty, jsme již odsouzeni, tak proč s tím bojovat?

Toto pseudotragické pózování mě rozčiluje. Co mě rozčiluje ještě víc je to, že tento způsob myšlení se stal tak známý. Setkávám se s ním po celou dobu. Doslova v době, kdy jsem dopsal tuto větu – to si nevymýšlím – jsem obdržel e-mail, který říká, “Řešení jsou nedostatečná, zbytečná a přichází příliš pozdě. Bylo by lepší pro lidi, kdyby se s tím vyrovnali, namísto tahanice o poslední zoufalé úsilí... Stejně jako lidé mluví o ropném zlomu a vrcholu civilizace, jsme vrcholem života.

Tři miliardy let sinic, 500 milionů stále složitějších forem života a třešnička na dortu v podobě velmi inteligentních lidských bytostí. Lidé jsou ukázkou toho, že inteligentní život je neudržitelný, možná spouští sestup složitosti života a vrátí planetu k její bakteriální minulosti." A když jsem dokončil vložení této citace do toho odstavce, dostal ještě jeden takový e-mail.

Představa, že lidé jsou vrcholnou formou života (a všichni ostatní jen pozadí) vede k pocitu privilegia, což vede ke krutosti vůči těm, kteří jsou považováni za méně než vrcholnou formu života. A vůbec, jaký druh vrcholové formy života by vědomě ničil své životní prostředí a poté rozpráhl ruce odevzdaně, když je boj proti destrukci zvláště důležitý?

Nejsem přesvědčen o tom, že lidé jsou obzvláště inteligentnější než papoušci, chobotnice, lososi, stromy, řeky, kameny, aj., ale přesto, že jste přesvědčeni, že lidé jsou inteligentnější, nic to nemění na skutečnosti, že indiáni kmene Tolowa žili, kde nyní žijí, po 12 500 let, a to aniž by to zde zničili. Nerad bych se pokoušel argumentovat tím, že Tolowa nezničili zemi, poněvadž nebyli dost inteligentní k tomu, aby tak učinili.

Ale je zde další bod, na něhož chci poukázat, který má co do činění s touto tragickou pózou. Ve své knize *The Comedy of Survival* (Komedie přežití) Joseph Meeker poukazuje na to, že lidské kultury v průběhu věků vytvořili komedie, ale pouze civilizace vytvořila žánr tragédie. Ve skutečnosti, můžete snadno říct, že tragickou chybou je tato kultura. Tragická chyba, asi si vzpomínáte, je chyba v charakteru protagonistů, který mu nebo ji přináší zničení. Chyba by mohla být nerozhodnost, arogance, žárlivost, atd. Důležité je, že charakter není schopen nebo ochoten prozkoumat a překonat tuto chybu, a přinejmenším podle mě, to je to, a ne vada sama o sobě, která vede k pádu. Tragédie předpokládá nevyhnutelnost, která je předpokladem volby. Jak jedna definice říká, "Tragické chování předpokládá, že změna není možná a bude hájit tuto domněnku až do smrti."

Klasická tragédie ve stylu Hamlet nebo Othello je více frustrací, než katarzí. Míním tím, že pokud vás vaše chování vede ke krachu a lidi kolem vás, proč své jednání jednoduše nezměníte? Proč se držet pevně vad charakteru, které vás zabíjí a ty, které milujete? Tragický "hrdina" si uvědomí svou osudnou chybu, až když je příliš pozdě. Já se mnohem více zajímám o zastavení tragédie, než bude příliš pozdě, než sympatií nebo empatií pro ty, kteří nemohou nebo nechtějí změnit své destruktivní chování. Co je horší na tomto příběhu člověk-kultura-jako-tragický-

hrdina je, že chyba není tak sprostá jako nenasytnost, chtíč, žárlivost nebo dokonce nerozhodnost. Spíše, tragickou chybu, již tato kultura připisuje sobě je inteligence. Jsme jednoduše příliš chytrí na to, aby mohl život na této planetě pokračovat. A samozřejmě nejsme schopni změny, takže se nedá nic dělat. Rozplač se, shod' oponu.

Za prvé, předpoklad, že inteligence je za vraždou planety, je nepřesný a absurdní. Za druhé, vražda planety je výsledkem chování, které lze změnit a infrastrukturu, které mohou být zničeny. Na tom není nic nevyhnutelného. Nedomnívám se, že globální oteplování dosáhlo konečného bodu zvratu. Stále je zde mnoho možností, které můžete zkusit, včetně odstranění průmyslu. Někteří lidé jako James Lovelock (který předpovídá, že dokonce jednadvacátého století, "miliardy z nás zemřou a několik chovných párů lidí, které přežijí, budou v Arktidě, kde podnebí zůstane přijatelné") zdá se, že uznali, že když to zůstane nekontrolované, v podstatě to zabije planetu. No pokud tato kultura zabije planetu, pak to vypadá, že je čas vyhrnout rukávy a udělat, co je nutné – místo toho, abychom strkali hlavu do písku. Nejlepší cestou, jak zaručit, že je příliš pozdě, je říkat, že je příliš pozdě a nejednat na pomoc světu, jak jej známe: světu žraloků šotků, rybek drobnůstek, kde netopýři v noci poletují a motýli a čmeláci rozsvítí dny.

Waziyatawin, má kamarádka, dobrá aktivistka z Dakoty jednou řekla, "Z toho poráženeckého postoje se mi chce řvát. Bitvy, které musíme vést, nás přemáhají, ale víme, že věci se nezlepší, pokud neuděláme nic. Naší jedinou nadějí je, že se více lidí připojí a zasáhne, lidé ochotní riskovat něco dnes, abychom my všichni neztratili všechno pak. Mám pocit kontroly nad svým životem, pouze pokud budeme jednat, ať už je to psaní, snaha oslabit stávající struktury nebo prosincové posezení na otevřené prérii s mužem Dakota ve snaze zachránit naši zem." A pokračovala: "Pokud naše akce nevedou nikam, proč bychom vůbec měli žít? Tento druh beznaděje, v defétistickém smyslu, znamená přijmout pozici oběti a celkové bezmoci. Zde se mnohému můžeme naučit od lososa: buď se dostanou proti proudu, aby se mohli třít, nebo zemřou při pokusu se tam dostat."

Pokud má naše akce jen jednu tisícinu procenta šance, že vše bude lépe fungovat pro nás a planetu, pak je naší morální povinností jednat, jednat a jednat. Předtím, než bude příliš pozdě.

Jsem optimistický? Ani v nejmenším. Vzdám se? Ne na svůj život.

Poznámka: Autorem je Derrick Jensen.

Anarchie je v našich kostech

„Pokud je celý přirozený vesmír zářivě živý, pak by žádná bytost v něm neměla být spoutána nebo zavřena. Realizace toho je anarchie.“ – Feral Faun

„Jako skupina, autentičtí přírodní lidé nejsou neurotičtí, utlačovaní nebo zatíženi psychopatologií, kterou známe; spíše mají tendenci být integrováni do myšlenek, pocitů a ducha. Blíže, přírodní lidé projevují právě ty vlastnosti, jež moderní psychoterapie, hnutí oživení a duchovní si neustále kladou za cíl: viditelný pocit vnitřního klidu, pokory, komunální spolupráce a srdečné ocenění celého světa kolem nich.“ – Chellis Glendinning

„Žádný Evropan, který ochutnal Divoký Život, nemůže poté vydržet žít v naší Společnosti.“ – Benjamin Franklin

Všem je do hlavy cpáno, že život mimo civilizaci je ohavný, brutální a krátký, přirozeně s červenými zuby a nehty. Dozvěděli jsme se, že „divoši“ museli bojovat ve dne v noci v obrovském chaosu jen k vyškrtnutí přežití, a (současně) že jsou líní a pohodlní, polehávající čekají na bělochy, aby je mohli zapřáhnout do práce. Ale civilizace vlastní experty v oboru, antropology, kteří nám vyprávějí o „primitivním blahobytu“, o lidech, kteří pracují – pokud to můžeme nazývat práce, procházkou v lese sbírají plody – někdy dvě hodiny denně a mají vše, co potřebují. Říkají nám, že lovci a sběrači byli (a jsou) rovnostářští a bez autority, nic nevlastní, ale mají všechno. Že žili v jednotě s hlubokými rytmy Země, a že to je dělalo zářivě šťastnými. IKung San v Africe žili na stejném území po dva miliony let předtím, než je bílí kolonizátoři ztotočili v dolech.

Indiáni Arawakové přivítali Kolumba jako dávno ztraceného bratra, brodili se oceánem s dárky a otevřenou náručí. On udělal to, že postavil své děti tak, aby viděly kolik hlav mohl useknout jedním švihem.

Co je na civilizovaném životě, který krmí predátory jako Kolumbus, a poté každý rok nechá zbytek nás oslavovat jeho čest? Lidé se vyvinuli, aby žili v hlubokém vztahu se Zemí, aby žili divoce, volně a šťastně. Když jsme přestali věřit, že by nás Země nakrmila, začali jsme se jí snažit ovládnout. Když jsme se rozešli krotce s divočinou, rozešli jsme se s naším vlastním zdravím a štěstím. Tato zlomená důvěra, toto rozdělení, bylo a je zničující. Pandořina skříňka se doširoka otevřela, a šílenství civilizace: zemědělství, války, hierarchie, města, znásilnění, otroctví, práce, domestikace, populační exploze, náboženství (dovede si představit, že Bůh, který požadoval Znamení osudu, střední pasáž Křížové výpravy a Inkvizici vás nějak

zachrání?), přírodní vědy, technologie, čas (pospěš si a dokonči čtení – nemáš nic jiného na práci?), majetek, vše propletené sítí institucí, které nás drží pod patou. Náš divoký lidský duch, stejně jako divoká krása Země, se stala palivem pro motory destrukce, které přežvykují nás všechny do dneška. Tento predátor se pohybuje volně po Zemi pod mnoha jmény. Stát. Imperialismus. Amerika. Byznys. Produkce. Práce. Autorita. Civilizace. Je to zločinec, psychopat. Je to nelidské, necitelné, nenasytné, násilné, agresivní a naprosto nemilosrdné. Je to stroj. Strávili jsme deset tisíc let vytvářením světa k obrazu svému, a teď to žere nás a vše čeho může dosáhnout.

A je to v našich hlavách. Stejný rozkol, který vyplodil civilizaci, roztrhl díru v naší psychice, která nás stále zraňuje. Rodíme se do světa s upřímnou vášní. Usmíváme se, smějeme se, hrajeme si, zkoumáme. Všichni jsme děti doby kamenné překypující životem, přirozená anarchie pulzující s radostí! Ale když děti zakusí brusku civilizace, stane se osud Arawaků a !Kung San naším vlastním. Kolísavá radost naráží na civilizované násilí a tento útok nás staví proti našemu pravému hlubokému já. Jen přežívání, jsme nuceni přijmout šílenství – čas, peníze, „vlastnění“, věci, krabice pro žití v nich, znamení, abychom věděli co máme dělat, chemikálie v naší stravě, stoly v řadách, myšlenku, že někteří lidé než ostatní nebo rasy nebo pohlaví nebo druhy jsou lepší, a tak dále – to jednoduše pro nás není přirozené. Učíme se nenávisti, strachu, ničení, a necitlivosti k bolesti samotné, a učíme se lhát, a to především sami sobě. Jako naprogramováni klesáme stále hlouběji, začneme věřit, že je to pokrok, že si máme podrobit všechny ostatní, aby mohli vidět, jak dobře se máme.

Pohánění dál na každém kroku z naší rodové celistvosti, vyvíjíme falešně já – podřízení autoritě, strachu z vášně, ve válce s tělem, s úsměvem, zatímco naše srdce křičí – abychom ukryli hrůzu, co se s námi děje. Snažíme se dobýt své hlubší já, abychom byli dobří Američané, dobří občané, dobří rodiče, dobří pracovníci, dobří nakupující, dobří voliči, dobří Němci, a ztotožňujeme se s nacistickými predátory, když ohně v Osvětlení spalují naše duše. Zoufalým terorem, jsme ukřižovali svou vlastní lidskost, naučili se používat sami sebe, ostatní, Zemi, všechno jako objekty.

Stáváme se bezduchými, roztříštěnými, nesouvislými hlavami, které protékají okolo vnitra stroje hledající něco, cokoliv, co nás zachrání před námi samými, co usmrtí tento neustálý nepokoj, který nás trýzní hluboko v našich žaludcích. Ale to, co jsme hledali v nás po celou dobu, bez ohledu na to, jak jsme naše vášně uspokojovali systémem, nikdy nezemřelo. Neboť náš původní oheň v nás vždy zuří, nemůžeme

nikdy být civilizovaní a být celí. Když se disidentifikujeme s predátory, najdeme celý svět hořících tužeb, zářící radosti a hluboký klid, který na nás čekal. Dlouho zachovávané napětí ustoupí, když nalezneme to, co bylo vždy s námi, a když zaboříme naše nohy do Země, probudíme se do síly, o níž jsme nevěděli, že je možná. To je zlom. Život, který známe v našich kostech, stáváme se odpadlíky od civilizace. Bouřlivě volně, hluboce truchlící, radostí tančící, jevíme se jako šílenci tomu, který je uvězněný ve své šílenosti. My už dlouho nevěříme v jeho pravidla a tresty, neboť v našich srdcích víme, že náš tanec je nekonečný. Sledujeme zemské rytmy a v jejich hlubinách se organicky léčíme. Stejně jako strom roztrhá chodník, vezmeme kořeny a prorazíme řetězy klecí našich myslí, brnění věznicí naše těla, masky skrývající naši brilanci.

Naším základním vztahem k životu se stane naslouchání. Jako prvotní příliv stoupající v nás, budeme následovat touhu hořící v našich srdcích a instinkt plynoucí hluboko v našem těle. Nasloucháme těm, kteří stojí na žebříčku civilizace níže – jiné rasy, ženy, děti, naše těla, vzduch, ptáky, skály a stromy – a jejich moudrosti, které nás povedou. Nasloucháme si vzájemně a najdeme se ve vztahu a společenské úrovni, jíž bychom si těžko předtím představili. Otevřeme naše srdce, naše těla, naše smysly, celou naši bytost, abychom se znovu zamilovali do života. Víťáme divokost v našich hlubinách jednoho stromu, jedné řeky, jednoho okamžiku v čase a teple, hluboká radost se usazuje v našich kostech, když se vracíme domovu, který jsme ve skutečnosti nikdy nemohli opustit. Stát se divokým je pro každého jiné. Nevím, co byste měli dělat, nebo naopak jak byste měli žít svůj život. Ale pohled predátorovi do očí, vypráví pravdu o tom, co vidíte, jde ke kořenům vašeho výslechu a poslouchá vaše nejhlubší vášně, které budete znát. Poznáte, že váš odpor proudí silně, jakýmkoliv způsobem si vyberete, že vaše intuice vidí dobré, vaše představivost létá volně, vaše touha hoří jasně. V odmítnutí predátora je jed, najdeš své NE, které tě připoutává k tvému základu a v objímání krve kmenů, která teče tvými žilami, najdeš své ANO, které očaruje všechny tvé dotyky.

Někteří indiáni říkají „dnes je dobrý den pro smrt.“ A to je! Každý moment může být váš poslední. Ale smrt může být tanec! Umírání civilizovaných nás naplnění ohňostrojem extáze. Co máme teď, nemůže být nikdy ztraceno. Naše vašeň nespoutaně zuří, když naše duše odpočívají v hlubokém vesmíru. Vpuštěním se do tajemství života, nejdeme nevídané dobrodružství. Tancem na doutnajících troskách techno-šílenství, smějeme se bláznivě z hlubin našich břich. Pocity rytmů Eros pulsují v našem těle, běhají divoce v naší hře. A nakonec stáváním se divokými, které milujeme, se s potěšením rozplýváme do proudícího tance původního prastarého lesa.

Proč jsou stromy ještě úžasnější, než si myslíme?

Překvapilo by vás zjištění, že stejně jako zvířata, stromy komunikují vzájemně mezi sebou a předávají si svá dědictví dalším generacím?

V tomto fascinujícím videu profesorka Univerzity Britské Kolumbie Suzanne Simard vysvětluje, jak jsou stromy mnohem složitější, než si většina z nás dokáže představit. I když Charles Darwin předpokládal, že stromy jsou prostě jednotlivé organismy, které soutěží o přežití nejschopnějších, Simard dokazuje, jak se mýlil. Ve skutečnosti je opak pravdou: stromy přežívají prostřednictvím vzájemné spolupráce a podpory, jimiž si předávají základní živiny „v závislosti na tom, kdo je potřebuje“.

Dusík a uhlík jsou sdíleny prostřednictvím kilometrů sítí podzemních hub tak, že všechny stromy v lesním ekosystému dávají a přijímají jen správné množství, aby bylo zajištěno zdraví všech. Tato neviditelná síť funguje velmi podobným způsobem jako síť neuronů v našem mozku, a pokud je jeden strom zničen, má to následky na všechny.

Simard mluví o „mateřských stromech“, většinou největších a nejstarších organismech, na nichž jsou všichni ostatní stromy závislí. Vysvětluje, jak umírající stromy předávají „dědictví“ dalším generacím, zajišťují důležité minerály malým stromkům proto, aby mohly pokračovat v růstu. Když lidé kácí mateřské stromy bez povědomí o těchto velmi složitých „stromových společnostech“ nebo sítích, snižujeme šanci na přežití pro celý les.

„Nějak si toho nechceme všimnout“, říká smutně Simard. „Umírající stromy přemísťují zdroje k malým stromům před smrtí, ale nikdy jsme jim nedaly šanci.“

Poznámka: Video, kde Simard vysvětluje vzájemné vztahy stromů, můžete vidět na youtu.be/-8SORM4dYG8.

Rekordní říše

8000 let rekordních zločinů proti přírodě spáchaných civilizací zahrnují útoky na ornici všech kontinentů.

Lesy, největší generátory ornice, pokrývaly zhruba třetinu Země před civilizací. V roce 1975 les pokrýval jednu čtvrtinu Země a do roku 1980 lesů ubylo na jednu pětinu a rychlost lesní eliminace se stále zvyšuje. Pokud budou současné trendy bez přerušení pokračovat, do roku 2040 zmizí 80 procent vegetace planety.

Prostým faktem je, že civilizace není schopna zachovávat půdu. 8000 let její historie to demonstruje. Civilizace vraždí Zemi. Ornice je energetická banka, která byla pracně nashromážděna v průběhu tisíciletích. Mnoho z toho je pryč a zbytek bude ztracen rychle.

Když dochází k civilizovanému „vývoji“, klimax ekosystému je ničen, vegetace je značně zjednodušena či zcela odstraněna a čistá produkce fotosyntézy klesne. V tropech, když je les vykácen kvůli pastvinám, jsou dvě třetiny původní čisté fotosyntetické produkce vyloučeny. Ve středních zeměpisných šířkách je ztracena jedna polovina čisté fotosyntetické produkce, když je vytvořena orná půda z dříve zalesněné půdy. Dalším krokem je, že lidé berou hodně, dokonce i nadprodukce z krajiny ve formě zemědělských produktů, takže se ani zcela množství nadprodukce nevrátí k uživení půdy.

To naznačuje jednoduchý princip: Lidská společnost musí mít jako své hlavní hodnoty odpovědnost k udržování půdy. Pokud se nám nepodaří vytvořit kulturu, která bude udržovat půdu, pak je zde možnost, že lidská kultura znovu nenabude rovnováhy se životem na Zemi. Hlavní problém je to, že civilizace je mimo rovnováhu se životem na Zemi. Řešením tohoto problému je pro lidskou společnost, znovu získat rovnováhu na Zemi.

Nyní jsme zpět u osobní odpovědi každého, jak reagovat na planetární krizi. Většina návrhů pro spasení mají jen málo, co do činění s udržováním půdy. Všechny z nich se snaží ulehčit situaci bez jakékoliv nepříjemné změny v základních hodnotách a strukturách současné společnosti. Snaží se pouze „opravit“ příznaky. Pokud bychom měli společnost, jejíž hlavní hodnoty by byly zachovávat a pomoci Zemi, pak by

všechny ostatní hodnoty společnosti vycházely trvale z těchto hodnot.

V některých důležitých případech civilizace funguje způsobem závislosti. Kultura civilizace je sebedestruktivní, sebevražedná; jako by to byl člověk závislý na alkoholu, bílém cukru, drogách či tabáku. Závislý popírá, že je to problém. Narkoman popírá realitu. Civilizace je závislost stejným způsobem.

Civilizovaní lidé věří, že mají povinnost zajistit primitivním lidem svou úroveň. Civilizace, která je sebedestruktivní, se považuje za nadřazenou kulturu, jež má odpovědi pro všechny lidské populace.

Závislý je osoba, která je citově závislá na věcech: televize, drogy, osobní režim, ostatní lidé, duševní ideologie, úplné ponoření do některé věci či práce. Pokud je objekt závislému odebrán, bude závislí zažívat nejistotu, nepohodlí, strach, abstinenční příznaky.

Civilizace je kulturní/duševní výhled, který věří, že bezpečnost je založena nástroji nátlaku. Velikost klamu je taková, že vojenské výdaje všech světových vlád v roce 1987 byly tak velké, že všechny sociální programy OSN by mohly být financovány tři sta let z těchto výdajů. Nahlédnutím zpět na jednoduchý princip, který říká, že lidé nemohou žít na této planetě, pokud dokážou zachovat ornici, ukazuje bludy. Civilizované popírání imperativu udržování ornice, demonstruje bludy. Iluze vojenské síly nevede k bezpečnosti, vede to ke smrti. Civilizované popírání imperativu udržování ornice a návykové pochopení bludu, že bezpečnost je možné zajistit smrtícími zbraněmi, je podobná halucinace alkoholika trpícího deliriem tremens!

Prvním krokem při léčení každého narkomana je poznání, že to, čemu věřil, je lež. Alkoholik musí dojít k poznání, že „jen jeden drink“ není odpověď, workoholik musí dojít k poznání „jen o trochu více úsilí“ nebude poskytovat pocit sebeúcty a vyvážený život. Lidé s bulimií musí dojít k poznání, že „jen jeden talíř s jídlem“ nebude poskytovat emocionální celistvost. Civilizace musí rozpoznat, že její zobrazení reality ji vede k sebevraždě.

Zde to máme celé. Problém je ztráta rovnováhy a řešením je nabytí rovnováhy. Máme zde jednoduchý princip: pakliže lidské činy pomáhají získat zpět rovnováhu, podle stavu půdy, pak jsme na cestě k vyléčení Země. Pokud teorie, plán, projekt, nebo cokoli jiného nemůže být přizpůsobeno této normě, pak jsme se vrátili do bludného systému. Všichni jsme závislí. Naše civilizace ztratila cestu. Nyní fungujeme ve světě zmatku a chaosu. Musíme uznat, že bludy systému civilizace, masové instituce a naše vlastní životy, pracují na sebedestruktivním základě. Žijeme v kultuře, která vykrvuje Zemi k smrti, a my jsme vytvářeli dalekosáhlé plány a rozvoj

kariéry v ní. Snažíme se o něco, co nemůže být.

Musíme se probudit a získat představu o realitě. Musíme nést odpovědnost za naše životy a půdy. To je těžký úkol. To bude vyžadovat studium a předvídatelnost. Lidé se nikdy nezabývali něčím takovým. Tato generace je výzvou kosmických rozměrů. Kosmická otázka je: bude desítky miliónů let života na Zemi odumírat zpět k mikrobům? Tato výzva pro nás představuje možnost nejvyšší tragédie nebo nejvyššího úspěchu.

Poznámka: Přeloženo z knihy Williama H. Koetkeho „Kolaps civilizace a semeno budoucnosti,,.

Povaha levice

Marx považoval průmysl za „otevřenou knihu lidských základních sil.“ Nikdo z levice tuto formulaci nevyvrátil. Jeho původy, logika, destinace jsou považovány za samozřejmost. Ve skutečnosti zde nejdeme základní předpoklad, který spojuje levici: že prostředky výroby/technologie by měly být postupně rozvíjeny, jejich dosah vždy rozšířen. Tento pojem je velice blízký srdci moderního pojetí pokroku. Veškerý život musí ustoupit jeho imperativu.

Nadvláda nad přírodou a domestikace není v žádném případě problematická pro levici. Levičáci si nevšímají, že jsou tyto případy ze základu levicovým selháním zaznamenávaným v praxi, které se týká jak přírodního světa tak jedince.

Stejně jako jiní obhájci civilizace a modernity, levičáci obhajují „neutralitu“ technologií. Lpí na tomto krédu, i když se hrůzy genetického inženýrství, klonování lidí, kyber budoucnosti zviditelňují všem. Zjevně brzy nastoupí zcela zprostředkovaná a umělá realita, včetně virtuálního/digitálního zničení přímé zkušenosti samotné. Například moderní průmyslové „lékařství“ je na dobré cestě se obejít úplně bez lidského kontaktu.

Ale bez ohledu na toto, je tento vývoj „neutrální“; vše záleží na tom, jak se používá, nebo kdo je u moci. Jako by tyto inovace nebyly obrovsky vzdálené a destruktivními procesy sami o sobě.

Technologie ztělesňuje dominantní hodnoty společenského řádu. Je neoddělitelná od těchto hodnot a jejich fyzických vyjádření. Technologie se stává systémem, stejně jako její společnost se stává systémem. V poměrně brzké fázi vývoje dělby

práce, se (záměrně) nástroje stávaly technologiemi. Tam, kde kdysi převládaly autonomie, rovnost jednotlivců a nástroje dostupné všem, postupně převládla účinná moc odborníků a podpořila sociální hierarchii. Dělná práce je základním motorem komplexní, stratifikované, odcizené společnosti, dnes jako již od počátku.

Levice nezpochybnuje tyto základní instituce, které řídí vše ostatní, a tak se musí opakovat dominantní lež o neutralitě technologií. Tímto postojem levice neustále pracuje na zachování hodnot a společnosti, které produkují stále více moci a represivní technologie.

Globalizace není jen ostrým světlem systému nadvlády; ta také představuje dělnu práce na globální úrovni. Samozřejmě levice bere i toto za samozřejmost. Je v opozici pouze excesům některých politiků, nikoliv globalizace samotné. Takže v knize „Proti globofobii“ (The Nation, 1. Prosinec 2003) hanobí ty z nás, kteří jsou tomu v opozici, např. „Toto by mohl být dobrý čas pro zavržení lokální soběstačnosti a přijetí hlubší globální perspektivy.“ Současná bible levice Říše Hardta a Negriho (Hardt and Negri's Empire [2000]) je přinejmenším stejně zavázána páteři současné společnosti produkcismu, technologií a základního světového systému. Tento systém mýtí veškeré rozdíly, včetně životního způsobu domorodců ve prospěch standardizace a globální homogenity.

Jean Baudrillard ve svém Zrcadle produkce (1972) ukázal, že marxismus (a veškerá moderní levice) je jen zrcadlem obrazu kapitalistických techno-ekonomických základů. Ještě dříve Walter Benjamin pochopil, že „masová produkce je výrobou mas.“ Levice není radikální a skutečně nikdy nebyla. Její příznivci nezpochybnují nic z daných základů tohoto prohnitého, masifikovaného světa anti-života. Naopak levice – včetně levičáckých anarchistů – všechno obhajuje. Co levičáci dělají je velmi rozdílná vize vůči decentralizované, tváří v tvář společnosti malého měřítko, kde je individuální povinnost na dělně práce a nadvládě překonána a lidská anarchie je součástí přírody.

Poznámka: Překlad je z materiálu „What is the Left?“, jež můžete najít na stránkách greenanarchy.anarchyplanet.org/2013/09/05/back-to-basics/.

Hlubinné myšlení

Řešení globální ekologické krize, které dnes čelíme, závisí mnohem méně na šíření nových informací, než na znovuoživení starých myšlenek v povědomí. Primitivní myšlenky či kmenové myšlení, příbuzenství, solidarita, komunita, přímá demokracie, diverzita, harmonie s přírodou poskytují rámec nebo základ jakékoliv racionální či zdravé společnosti. Dnes jsou tyto původní myšlenky, dary z rodového dědictví blokovány od vstupu do vědomí. Drtivá většina moderních lidí nevidí základní pravdy, jež naši dávní předkové věděli a věděli, že musí vědět o životě v rovnováze přírody.

Jsme ztraceni v nekonečných politických debatách, vědeckém výzkumu a kompromisech, neboť to, co je samozřejmé primitivní myslí, bylo zapomenuto.

Po stovky tisíc let, již od počátku civilizace asi před 10 000 lety, lidé žili v kmenových společnostech, které produkovaly kmenové vědomí, sadu funkčních myšlenek či vůdčích zásad týkajících se úspěšného rozmanitého soužití a zdravé planety. Invaze civilizace do jedné kmenové lokality za druhou po celém světě, byla tak rychlá a smrtící, že můžeme hovořit o traumatu civilizace. Poněvadž domorodé národy byly nepřipravené a neschopné se vypořádat s náparem civilizace, bylo kmenové vědomí odkázáno ustoupit, něco se stalo zakázané a nebezpečné. Podmanění lidé se začali bát myslet a jednat podle starých způsobů pod trestem smrti. Je zde hodně strachu, který leží u zrodu civilizace.

Ontogeneze rekapituluje fylogenezi, to říká, že vývoj jedince je zkráceným opakováním vývoje druhu. V dětství moderní člověk cestuje obrovskou vzdáleností mezi primitivní bytostí doby kamenné a odpovědným moderním občanem. Při konfrontaci s hroznou silou civilizace, jejíž první zástupci jsou rodiče, učitelé, kněží (a později zákonodárci, policisté a šéfové) čelí dítě psychologicky stejné situaci jako jeho domorodí předci, konkrétně, přizpůsob se diktátu civilizace nebo zemře. Při prosazování civilizované morálky a vzdělání rodiči a ostatními, je bezmocnost dětství hrozbou ublížení na zdraví či ztráty lásky traumatickým zážitkem. Rozvíjející se človíček, se bojí vyjádřit svou vlastní kmenovou povahu. Existuje hodně strachu, který klame od začátku přeměny k civilizovanému jedinci.

Když se dítě stane vědomé myšlenek a impulsů, jež se staví proti diktátu civilizace, on/ona zažívá úzkost, což je signál pro nebezpečí. Není to náhled a ani naléhání samotné, čeho se dítě bojí, ale především reakce na ně. Neboť dítě nemůže uniknout od těch, kteří řídí jeho život, on/ona uteče před nebezpečnými myšlenkami a pocity. Jinými slovy, dítě ustanovuje potlačování svého primitivního já. Kmenové

myšlenky jsou nyní izolované, odříznuté od vědomí a neschopné řádně ovlivnit budoucí průběh událostí.

Trauma či nevyhnutelnost teroru civilizace je zodpovědné za zatemnění mysli. Vnitřní dialog v lidské mysli, který je charakteristickým znakem sebevědomí, utichl, neboť hlubinné reflexivní myšlení, což je primitivní mysl, bylo umlčeno. Moderní lidé neslyší vlastní původní hlas, a bez interakce mezi novými myšlenkami a starými myšlenkami, požadavky jednotlivců a požadavky kmene (a druhů) není hlubinné myšlení. Naopak, pokud je myšlení odříznuto ke kořenům, stává se povrchní, což zneschopňuje určit, co je skutečnými hodnoty v životě.

Průchod kmenových myšlenek od nejstarší a nejhlubší vrstvy mysli do individuálního vědomí je součástí přirozeného, normálního fungování lidské mysli. Hlubinné myšlení není výsledkem vzdělání; je to vrozené, naše přirozené právo jako Homo sapiens. Co civilizace dělá je, že naruší volný tok myšlenek v lidské mysli tím, že vypne primitivní mysl skrze traumatickou socializaci. V takové situaci, odříznutí od časem prověřených a osvědčených myšlenek prehistorie, se rozum stává jednorozměrný, a není schopen řešit problémy moderního života. Žádné množství nových informací nemůže nahradit kmenovou moudrost, jež poskytuje základ pro každý dobrý a slušný život.

Nic z toho, co zde bylo řečeno, nepopírá koncepci pokroku, avšak znamená to, že skutečný pokrok je výsledkem hlubinného mentálního dialogu, v němž jsou nové myšlenky přijímány či odmítány s referencí na velký komplex myšlenek, který byl doveden k dokonalosti a dědí se z jedné generace na další generaci po mnoho tisíciletí. Jinými slovy, skutečný pokrok navazuje na základní pravdy. Není to idealizace primitivní kultury, ale vědomě rozpoznání pevných, inteligentních výkonů. Neboť civilizace odmítá primitivní, základní pravdu, nemáme referenční rámec pro dobrý a slušný život. To, čemu říkáme pokrok v moderním světě, je bezúčelné a bezohledné řádění ztracených osob. Když je jeden ztracený, je třeba se vrátit na místo, kde se uměl orientovat, a začít znovu odtamtud.

Poznámka: Esej je přeložený úsek z publikace *The Machine in Our Heads* od Glenna Partona, která byla publikována v Green Anarchist již v létě roku 1997.

„Kultura civilizace je
sebedestruktivní, sebevražedná;
jako by to byl člověk závislý
na alkoholu, bílém cukru,
drogách či tabáku. Závislý
popírá, že je to problém.
Narkoman popírá realitu.
Civilizace je závislost stejným
způsobem.“

PUNTÍČKOVANÍ CHROBÁCI

pro svobodný život
v harmonii s přírodou

Puntíčkovaní chrobáci 2014
[puntickovani-chrobaci\(AT\)riseup.net](http://puntickovani-chrobaci(AT)riseup.net)
puntickovanichrobaci.noblogs.org